

Příležitosti a výzvy pro globální vzdělávání: mapování kurikula

případové studie ČR

VÝZKUM

GV
ve vzdělávacích
plánech

Jana Poláchová Vašátková
Lenka Pánková
Lucie Absolonová
David Lopaur

2024 - 2025

Global
Education
Time

From school curricula
to youth actions
for sustainable development

globaleducationtime.eu

Obsah

Část A: Úvod	2
1. Přehled systému formálního vzdělávání	2
2. Revize a změny kurikula (RVP)	5
2.1 Co vede ke změnám kurikula?	5
2.2 Jak často se kurikulum mění?	6
2.3 Kdo odpovídá za změny kurikula?	6
2.4 Jak změny kurikula probíhají?	8
2.5 Kdo se na rozhodování o změnách kurikula podílí?	9
2.6 Probíhají v současnosti nějaké změny kurikula nebo se nějaké připravují?	10
Část B: Analýza RVP se zaměřením na 2. stupeň ZŠ a 3 výukové předměty	10
3. Kurikulum: obecná část	10
3.1 Vize a cíl	10
3.2 Klíčové kompetence/dovednosti (Existují nějaké, které se vážou na globální vzdělávání?)	11
3.3 Co je základem kurikula?	12
3.4 Z čeho se skládá nepovinný (volitelný) učební plán?	13
3.5 Hodnocení	14
4. Globální vzdělávání v kurikulu (11-16 let)	16
4.1 Historie globálního vzdělávání v kurikulu	16
4.2 Je globální vzdělávání v současné době povinné nebo nepovinné?	16
4.3 Je globální vzdělávání v současné době samostatným vyučovacím předmětem, součástí jiného předmětu (předmětů) nebo oblasti (oblastí) učební plánu?	16
4.4 Kolik hodin je v současné době přiděleno globálnímu vzdělávání na program/předmět/oblast za rok?	17
4.5 Jaká doporučení (pokud vůbec nějaká) vydala vláda ohledně výuky, učení a hodnocení globálního vzdělávání?	17
4.6 Kdo vyučuje globální vzdělávání?	17
4.7 Jak se hodnotí globální vzdělávání?	18
4.8 Jaká podpora je k dispozici na pomoc při zavádění GV ve školách?	18
4.9 Existují nějaké politické dokumenty vlády/veřejnoprávního subjektu, které se opírají o výuku, učení a hodnocení GV (pro žáky ve věku 11-16 let)?	19
4.10 Jaký je status globálního vzdělávání?	19
Část C: Případové studie	19
Část D: Shrnutí	40
Použité zdroje	41

Část A: Úvod

Jana Poláchová Vašátková

1. Přehled systému formálního vzdělávání

Vzdělávání, stejně jako celkový politický vývoj, prošlo v České republice v posledních třech dekádách poměrně rozsáhlými změnami. Například v současné době se povinné školní docházky účastní o čtvrtinu více dětí než před deseti lety, což má přímý dopad na počty škol, učitelů, ale i na počty kurikul, viz níže.

České školství se postupně transformovalo z centralizovaného na silně decentralizovaný systém a přijalo princip dvoustupňového řízení v řadě oblastí včetně kurikula, tzv. **dvojúrovňového kurikula**. Mezi klíčové rysy současného systému českého školství tak patří rozdělení pravomocí a odpovědnosti mezi ústřední orgány státní správy, kraje a obce, příp. další subjekty zřizující školy (pozn. široké spektrum zřizovatelů škol v současnosti zahrnuje i církevní, soukromé a další subjekty), a školy.

Od roku 2003 jsou všechny školy poskytující povinné vzdělávání (stejně jako další školy regionálního školství) samostatnými právními subjekty, což přináší ředitelům a učitelům větší autonomii ve všech oblastech práce, kurikulum nevyjímaje. Postupně tak vznikl poměrně složitý a pestrý systém vzdělávání, do kterého je zapojen vysoký počet institucí/škol a zařízení i aktérů, jejichž počty se v čase mění (např. ve školním roce 2023/2024 funguje 4 276 škol základních, které navštěvuje 1 000 346 žáků, <https://csu.gov.cz/maturske-zakladni-a-stredni-skoly?pocet=10&start=0&podskupiny=231&razeni=-datumVydani>).

Navíc školy plní také širší vzdělávací a sociální funkce, protože rovněž poskytují:

- poradenské služby v oblasti vzdělávání,
- školní stravování,
- mimoškolní aktivity ve školních družinách a školních klubech, které pomáhají rozvíjet dovednosti a zájmy dětí.

Základní vzdělávání zahrnuje primární (ISCED 1) a nižší sekundární (ISCED 2) vzdělávání a trvá 9 let, což odpovídá 9 letům povinné školní docházky (obvykle od 6 do 15 let)¹. Některé školy nemají všechny tyto třídy/ročníky, což pro žáky znamená přestup mezi různými školami, a tudíž i kurikuly, například již po třech letech vzdělávání na určité škole, nicméně bez nutnosti přezkoušení.

Když žáci základní školy úspěšně ukončí 5. nebo 7. ročník, mohou být přijati na víceletou střední všeobecně vzdělávací školu (víceletá gymnázia) nebo osmiletou konzervatoř, která odpovídá nižšímu střednímu vzdělání nebo jeho části. Tento přestup je však umožněn, jen pokud splní kritéria výběru v přijímacím řízení. Uchazeč skládá standardizovanou přijímací zkoušku formou didaktického testu z českého jazyka a literatury a z matematiky, případně další přijímací zkoušku (např. talentovou), pokud ji stanoví ředitel školy.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných má svá specifická pravidla, která se mohou, je-li to doporučeno pedagogicko-psychologickou poradnou, promítnout i do úpravy kurikula.

Po úspěšném absolvování programu základního vzdělávání dosáhne žák stupeň základního vzdělání.

Hlavním cílem základního vzdělávání je utvářet a postupně u žáků rozvíjet klíčové kompetence a základní gramotnosti a poskytnout jim spolehlivý základ všeobecného vzdělání. Žáci musí umět reagovat na potřeby současného světa a na výzvy budoucnosti.

Zásady a cíle vzdělávání stanoví školský zákon (Zákon 561/2004 Sb.), který v § 2 stanovuje obecné cíle vzdělávání následovně:

- a) rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- b) získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání,
- c) pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,

¹ Předškolní vzdělávání je povinné pro dítě, které do začátku školního roku dovrší pět let. Tato povinnost se zavedla od školního roku 2017/2018.

- d) pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti,
- e) utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého,
- f) poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku,
- g) získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Podrobnější cíle jsou uvedeny v klíčových státních vzdělávacích dokumentech – rámcových vzdělávacích programech (RVP). Tyto stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, rozsah a podmínky vzdělávání; jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů.

RVP pro jednotlivé obory vzdělávání vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) po projednání s příslušnými ministerstvy. RVP musí odpovídat nejnovějším poznatkům (§ 4 zákona 561/2004 Sb.):

- vědních disciplín, jejichž základy a praktické využití má vzdělávání zprostředkovat, a
- pedagogiky a psychologie o účinných metodách a organizačním uspořádání vzdělávání přiměřeně věku a rozvoji vzdělávaného.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) vychází ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ (<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>), která orientuje vzdělávání na budoucí potřeby žáků a zdůrazňuje jeho zaměření na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život a na snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání s možností maximálního rozvoje potenciálu žáků.

RVP ZV se vztahuje na vzdělávání v základní škole a na nižším stupni většiny víceletých gymnázií (ISCED 1, 2).² Dílčí cíle pro směřování žáků podle RVP ZV (<https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/obecne-casti>) jsou:

- osvojit si potřebné strategie učení a na jejich základě být motivováni k celoživotnímu učení;
- učit se tvořivě myslet a řešit přiměřené teoretické i praktické problémy;
- účinně komunikovat a spolupracovat;
- bezpečně, sebejistě, kriticky a tvořivě využívat digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života, aktivně se podílet na utváření digitálního světa a nacházet rovnováhu mezi světem digitálním a fyzickým;
- chránit své fyzické a duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí;
- být ohleduplní a respektující k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, uvědomovat si předsudky i stereotypy a předcházet jim;
- poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými znalostmi a dovednostmi při rozhodování o své životní dráze a profesním uplatnění.

Jak uvádí RVP ZV, kurikulum se opírá o stejné hodnoty jako UNESCO (Vzdělávání pro cíle udržitelného rozvoje; https://www.nsmascr.cz/e_download.php?file=data/multipage/editor/editor-86-981-cs_1.pdf&original=UNESCO_Cile_vzdelavani_CS.pdf) a OECD (Vzdělávání a dovednosti pro budoucnost 2030 – Kompas učení 2030, <https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html#strand1>), tedy sdílené poznání (možnost obohacovat se o společné znalosti a dovednosti a smysluplně je využívat), zdravá planeta (schopnost chránit přírodu a životní prostředí), podporující technologie (schopnost poznávat a účelně využívat nové technologie, kriticky myslet a čelit dezinformacím) a důstojný život (schopnost utvářet a dodržovat společná pravidla soužití). Rozvíjení těchto hodnot je důležitým principem dvojúrovňového kurikula (viz níže uvedené schéma dostupné z <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/obecne-casti#vymezeni-rvp-zv-cile-hodnoty-pojeti-a-profil-absolventa>).

² Pozn. Rámcový vzdělávací program pro dvojazyčné gymnázium a Rámcový vzdělávací program pro osmileté konzervatoře (taneční obor) byly vydány samostatně, většina cílů je však společná. Samostatné RVP také existuje pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na úrovni středoškolského vzdělávání (ISCED 3, 4) existuje dalších více než 250 rámcových vzdělávacích programů.

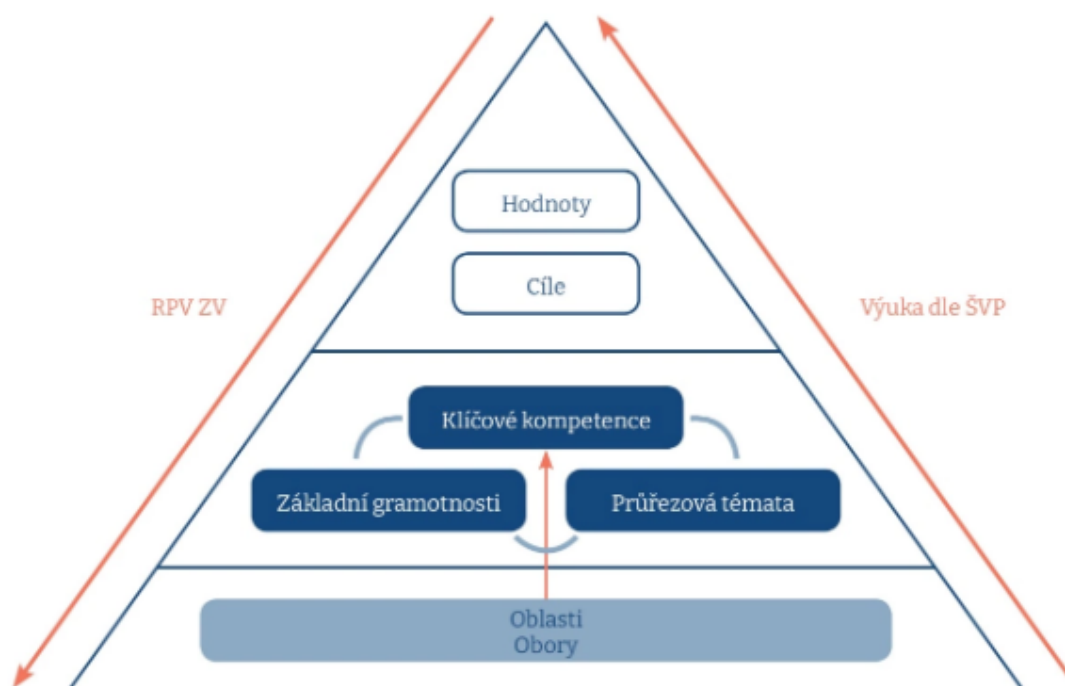

Schéma – Vzájemné vazby cílových a obsahových kategorií RVP ZV

Kromě hodnot a cílů vzdělání stanovuje RVP ZV vzdělávací obsah, rámcový učební plán a pravidla pro hodnocení žáků. Podle nejnovější revize RVP ZV je nadále učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k rozvoji klíčových kompetencí a nově i gramotností.

Vzdělávací obsah je v RVP ZV vymezen očekávanými výsledky učení (OVU) klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat a vzdělávacích oborů. OVU jsou závazné a stanovují výsledky, kterých mají žáci dosáhnout v uzlových bodech, v 5. a 9. ročníku, u základních gramotností také ve 3. ročníku. Jsou podkladem pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP).

OVU jednotlivých vzdělávacích oborů jsou tedy vzájemně provázané s OVU klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat i vzájemně mezi sebou. V základním vzdělávání je vymezených osm klíčových kompetencí:

- Klíčová kompetence k učení
- Klíčová kompetence komunikační
- Klíčová kompetence osobnostní a sociální
- Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti
- Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní
- Klíčová kompetence k řešení problémů
- Klíčová kompetence kulturní
- Klíčová kompetence digitální

V RVP ZV jsou dále nově vymezené dvě základní gramotnosti, které představují schopnost praktického uplatnění širokého souboru znalostí, dovedností, postojů a hodnot v rozmanitých životních situacích. Jedná se o gramotnosti:

- Logicko-matematická
- Čtenářská a pisatelská

RVP ZV je závazný pro všechny základní školy a plní důležitou roli také v individuálním vzdělávání žáků. Úspěšné absolvování programu znamená nejen splnění povinné školní docházky, ale především dosažení základního vzdělání, které otevírá dveře k dalšímu vzdělávacímu rozvoji (k přijetí na návazné školy) a profesnímu směřování.

RVP ZV stanovuje zásady, které školám usnadňují tvorbu, vyhodnocování a úpravy ŠVP, a slouží jako základ pro školní vzdělávací programy (ŠVP), tedy pro tvorbu kurikula na druhé úrovni. Tvorbou vlastního ŠVP mohou školy lépe reagovat na místní podmínky, upravit vzdělávací praxi a především přizpůsobit ji samotným žákům. ŠVP vydává ředitel školy nebo školského zařízení.

Ředitel školy tedy plně odpovídá za plánované, realizované, osvojené i hodnocené kurikulum na úrovni školy, nicméně v součinnosti s celou řadou aktérů (s učiteli, zřizovatelem, rodiči atd.). Soulad ŠVP a RVP je kontrolován Českou školní inspekcí.

Uvedené znamená, že pro jedno kurikulum na státní úrovni / jeden rámcový vzdělávací program existuje v praxi téměř 4 300 programů na úrovni škol (ŠVP). Podle ŠVP se realizuje výuka, což implikuje různé pojetí kurikula ve školách. Zároveň platí, že v kontextu jedné školy mohou její učitelé pracovat v souladu s několika různými ŠVP, neboť RVP jsou vydávány pro obory vzdělávání (např. v případě subjektu, který slučuje mateřskou a základní školu se jedná o min. dva různé ŠVP).

V lednu 2025 byla zveřejněna nejnovější revize RVP ZV. Školy mají možnost začít podle revidovaného RVP ZV vyučovat od září 2025, od 1. září 2027 bude pro školy povinné vyučovat podle revidovaného RVP ZV alespoň v 1. a 6. ročníku.

2. Revize a změny kurikula (RVP)

2.1 Co vede ke změně kurikula?

Vzdělávání je jedním z tradičně silných témat v České republice, což je umocněno skutečností, že v mezinárodním srovnání (např. PISA) začali čeští žáci vykazovat v některých oblastech (gramotnostech) horší výsledky než dříve (viz např. Národní zpráva PISA 2015, dostupná z https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/NZ_PISA_2015.pdf), postoje žáků ke školní docházce vykazovaly nižší míru a celkový wellbeing žáků ve školním vzdělávání tak byl zpochybněn.

Veřejně sdíleny byly také zkušenosti ředitelů, učitelů poukazující na problematické momenty tehdejšího kurikula. Tato zjištění pak byla podpořena zkoumáním České školní inspekce a dalšími pedagogickými výzkumy. Specifické výzvy byly identifikovány na úrovni vyučovaných obsahů a metod používaných pro vzdělávání a jejich modernizaci ve většině oborů a předmětů.

Proto byl zahájen proces zásadní revize kurikulárních obsahů. Uvedené je i silným stimulem pro stanovení dvou klíčových cílů Strategie 2030+, které jsou následující:

- Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život.
- Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a připravit půdu pro maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

Strategie 2030+ se stala silným pilířem podpory změny kurikula na národní úrovni. Záměrem nejnovější revize RVP ZV je navrženými změnami proměnit klima ve školách a zaměřit vzdělávání více na potřeby a rozvoj každého žáka.

Revize rovněž usiluje o posílení čtenářské a pisatelské gramotnosti. Jedním z hlavních cílů revize je tedy modernizovat obsah tak, aby byly očekávané výstupy více propojeny s klíčovými kompetencemi a gramotnostmi. Tím bude vzdělávání reagovat na jevy ve světě a společnosti, jako je například digitalizace, klimatická změna, zaměří se na udržitelnost, wellbeing žáků nebo kariérové dovednosti a podnikavost.

Změny kurikula na úrovni školy jsou iniciovány zejména změnami na státní úrovni: ředitel školy je povinen zajistit, že ŠVP je vždy v souladu s aktuálně platným RVP. Důvody pro změnu ŠVP mohou zahrnovat i snahu narovnat potíže, které učitelé identifikovali při naplňování vzdělávacích potřeb žáků, apod.

2.2 Jak často se kurikulum mění?

Koncept dvojúrovňového kurikula začal v ČR vznikat před více než dvaceti lety a nahradil předchozí principy práce s jednotným kurikulem ve školách. Vše je ukotveno ve školském zákonu z r. 2004. Záměr dále revidovat kurikulum byl součástí řady strategických dokumentů, např. *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*, *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020*. Aktuální revize kurikula je pevně provázána se Strategií 2030+. Tato strategie reflektuje výsledky procesu revize kurikulárních obsahů zahájeného v r. 2017 s časovým horizontem do roku 2026 pro dokončení celostátní implementace ve všech školách.

Od r. 2004 do r. 2021 prošel RVP ZV celkově třinácti revizemi (<https://archiv-nuv.npi.cz/t/prehled-uprav-rvp-zv-1.html>), většina změn však byly vždy dílčí (a nazývané v praxi jako „malé revize“). Současná změna je změnou další a největší. Nově se například zavádí akcent na gramotnosti i klíčové kompetence (a nejen dosavadní klíčové kompetence) a celkový akcent kurikula je nyní na praktické využití znalostí a dovedností.

Nově je povinná výuka angličtiny již od 1. ročníku (dosud byla od 3. ročníku) a navýšen byl její závazný výstup z A2 na B1 atd. Aktuálně se plánuje, že by se státní RVP mělo měnit minimálně jednou za pět let.

Všech třináct revizí RVP ZV musely školy reflektovat ve svých ŠVP a zajistit vždy soulad ŠVP s nejnověji revidovanou změnou RVP. Zároveň platí, že se ŠVP mohly měnit i častěji nebo šířeji, pakliže tak rozhodl ředitel v součinnosti s různými aktéry, zejména učiteli, a vše schválila školská rada.

Aktuálně se základní školy chystají na největší změnu svých ŠVP, podle které musí začít pracovat nejpozději od r. 2027/28.

2.3 Kdo odpovídá za změny kurikula?

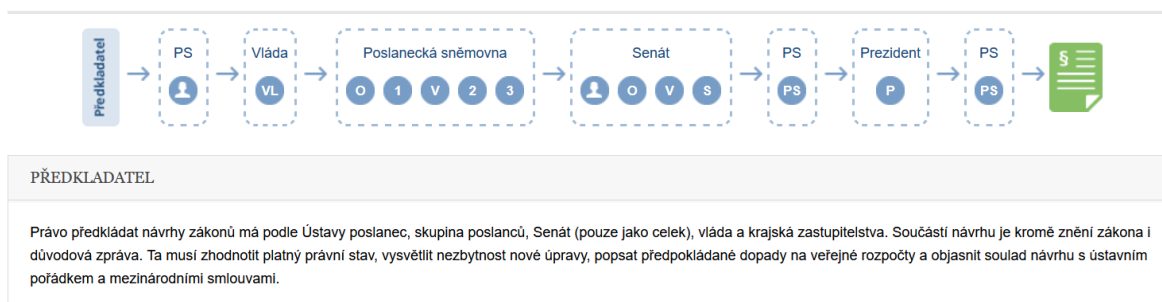
Základní rámec pro vzdělávání vyplývá z Ústavy a z Listiny základních práv a svobod (<https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>), která v článku 33 například říká, že každý má právo na vzdělání a že občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách.

Koncept dvojúrovňového kurikula začal v České republice vznikat před více než dvaceti lety a schválen byl v roce 2004 spolu se schválením školského zákona 563/2004 Sb. (který nahradil zákon platný ještě ze socialistické minulosti země).

Nicméně v tomto základním legislativním rámci řadu let existoval záměr, který se ne zcela podařilo naplnit. Jednalo se o tvorbu závazného vládního dokumentu Národní program vzdělávání, který měl podrobněji rozpracovat cíle vzdělávání, vymezit hlavní oblasti a obsahy vzdělávání a prostředky nezbytné k dosahování těchto cílů v souladu s tímto školským zákonem. Jelikož ale dokument nikdy nevznikl, byl záměr jeho vzniku zrušen v legislativním procesu spolu se změnou zákona v r. 2020.

Proces vzniku zákonů a zapojení různých aktérů do tohoto legislativního procesu znázorňuje níže uvedené schéma odpovídající parlamentnímu demokratickému systému České republiky (zdroj: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=331>).

Legislativní proces projednávání návrhů zákonů

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) má na státní úrovni v gesci předkládání klíčových zákonů, tvorbu hlavní strategie vzdělávání zaměřené na jednotlivé oblasti vzdělávání (např. Strategie 2030+), dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje celé vzdělávací soustavy atd.

Při přípravě a projednávání strategických a dalších klíčových cílů rozvoje vzdělávání ministerstvo iniciuje nejen vznik, ale rovněž koordinuje diskuse, připomínky apod. MŠMT je ústřední orgán státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro státní péče o děti, atd.

MŠMT rovněž vydává základní rámce pro kurikula/RVP; je zadavatelem úloh pro Národní pedagogický institut, tudíž zahajuje proces tvorby revize kurikula.

Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR) je školským vzdělávacím, metodickým, kurikulárním, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. Zasahuje rovněž do oblasti základního uměleckého, jazykového, neformálního, zájmového a dalšího vzdělávání. NPI ČR je přímo řízenou organizací MŠMT.

Zajišťuje přenos vzdělávacích inovací z centrální koncepční úrovně do školské praxe v regionech³. NPI vytváří RVP pro předškolní, základní, základní umělecké a střední vzdělávání. Stará se o metodickou podporu škol a pedagogů a cílené vzdělávání pedagogických pracovníků. Významnou roli v podpoře škol v regionech mají krajská pracoviště NPI ČR.

Pevným prvkem z hlediska školského systému je i **Česká školní inspekce (ČŠI)**, která mimo jiné zabezpečuje kvalitu z hlediska kurikula ve všech školách, neboť je primárním subjektem zjišťujícím a hodnotícím všechny náležitosti ŠVP, včetně jejich souladu s RVP.

ČŠI je národní autoritou pro hodnocení kvality a efektivity počátečního vzdělávání zahrnujícího mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a všechna školská zařízení (např. školská poradenská zařízení, střediska volného času, školní jídelny apod.), samostatným správním úřadem České republiky s celostátní působností zřízeným ze zákona, organizační složkou státu a služebním úřadem podle zákona o státní službě.

Organizačně je ČŠI členěna na ústředí se sídlem v Praze a 14 krajských inspektorátů.

Již bylo uvedeno, že v průběhu let postupně přešla řada pravomocí a odpovědností (zejména v oblasti zajištění materiálních a personálních podmínek školního vzdělávání) z centrální úrovně na **krajské a obecní úřady – zřizovatele škol**.

Zřizovatel může hodnotit školu podle kritérií, která předem zveřejní. Zároveň má své zastoupení ve **školské radě** (složené ze zástupců zřizovatele, pedagogických pracovníků a zákonných zástupců nezletilých žáků, zletilých žáků či studentů; pozn.: ředitel školy není jejím členem), která má pomáhat školu rozvíjet a garantovat, že budou vyvažovány zájmy všech členů školní komunity.

Školská rada (podle § 168 školského zákona) mimo jiné schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách a vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování.

Ve dvojúrovňovém kurikulárním systému je to vždy **ředitel školy**, který nese finální odpovědnost za kvalitu kurikula. Tuto jeho povinnost zakotvuje § 164 odst. školského zákona tím, že ředitel odpovídá za to, že škola poskytuje vzdělávání v souladu s tímto zákonem a vzdělávacími programy. Zároveň ředitel odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb a rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání (kurikulum, práce učitelů, další profesní rozvoj učitelů atd.).

Důležitou oporou v záležitostech týkajících se kurikula je pro ředitele tzv. **koordinátor ŠVP**, což je jeden z učitelů (určený ředitelem školy, který povinně absolvoval specializační studium), který má ve škole na starosti zajistit realizaci vzdělávací strategie stanovené v ŠVP, jednotnou koncepci všech ŠVP na škole, komunikovat se všemi relevantními aktéry, poskytovat zpětnou vazbu řediteli školy o postupu prací v souvislosti s vyhodnocováním a řízením kvality ŠVP.

• Constitutional / Legal Basis

³ NPI vznikl v r. 2011 sloučením tří přímo řízených organizací MŠMT, přičemž jedna z nich měla do té doby v gesci kurikulum pro základní vzdělávání (Výzkumný ústav pedagogický v Praze), další pro střední školy (Národní ústav odborného vzdělávání) a třetím byl Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR.

- [Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb.](#)
- [Ústava České republiky č. 1/1993 Sb.](#)
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR v aktuálním znění
- Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- [Zákon č. 561/2004 Sb.](#), o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění účinném od 1. 3. 2025
- [Zákon č. 563/2004 Sb.](#), o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2025
- [Nařízení vlády č. 211/2010 Sb.](#), o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění účinném od 1. 9. 2020
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- [Vyhláška č. 27/2016 Sb.](#), o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- [Vyhláška č. 17/2005 Sb.](#), o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti
- [Vyhláška č. 15/2005 Sb.](#), kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění účinném od 1. 7. 2022
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání⁴

2.4 Jak změny kurikula probíhají?

Současná situace týkající se kurikula vychází z novelizované legislativy, ze školského zákona z roku 2004 na státní úrovni.

Z hlediska strategických záměrů ve vzdělávání vznikl v r. 2001 *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, Bílá kniha*, která již zdůrazňovala potřebu proměny „encyklopedického pojetí vzdělávání“ směrem ke klíčovým kompetencím. Její realizace nebyla zcela úspěšná v důsledku spolupůsobení řady faktorů, počínaje stanovením příliš obecných cílů, přes absenci strategického řízení při naplňování záměrů, nesdílením zásadních východisek klíčovými aktéry ve vzdělávání apod. (viz např. https://msmt.gov.cz/uploads/VKav_200/A_BK_230609/AV_evaluace_BK.pdf).

Její platnost byla definitivně ukončena v r. 2014 schválením komplexní Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, která reflektovala proměny technologického, ekonomického a politického kontextu. Stanovila tři hlavní priority pro toto období: snižování nerovností ve vzdělávání, podpora kvality vzdělávání a učitelů a zajištění odpovědného a efektivního řízení. Hodnocení z roku 2018, však bylo k jejich realizaci poměrně kritické, neboť nedocházelo k naplňování stanovených záměrů, což bylo silným impulsem pro práci na revizích RVP.

V aktuálně platné Strategii 2030+ (schválená v r. 2020) se opětovně objevuje důraz na snižování nerovností a také na podporu rozvoje klíčových kompetencí a gramotností a tato strategie má ambici stát se dokumentem zastřešujícím zásadní myšlenky a vize, které mají stát v pozadí všech konkrétních změn zaváděných v následující dekádě.

V souladu se záměry (stanovenými ve školském zákoně) vytvořit Národní program vzdělávání z r. 2004 měla být ustanovena Národní rada pro vzdělávání, která měla koordinovat vznik různých kurikulárních dokumentů,

⁴ Tato vyhláška je důležitá pro školská zařízení poskytující zájmové vzdělávání dětí, např. školní družiny existující při základních školách.

různých RVP. Ta však v průběhu let nevznikla a myšlenka je obnovena až na přelomu roku 2024/2025. Aktuálně MŠMT avizuje zřízení Národní kurikulární rady tvořené zástupci ministerstva, školských asociací, asociací děkanů fakult připravujících učitele a expertních členů. Tato rada má být stálým poradním orgánem ministerstva pro otázky RVP a jejich implementace.

Zavádění RVP ZV do škol provázela v průběhu let řada problémů, byť souběžně s novým RVP byly zveřejňovány i manuály pro tvorbu školních vzdělávacích programů, příklady, někdy i návodné. Už jen příliš vysoká četnost změn RVP byla jedním z důvodů, proč některé školy přistoupily k tvorbě ŠVP pouze formálně. Při každé změně kurikula na státní úrovni musely školy v souladu s tímto udělat úpravy svých ŠVP (tj. min 13×).

Mezi další příčiny potíží patřila nedostatečná propagace a vysvětlení zaváděných změn, pozdější podpora stávajících učitelů a ředitelů. Nicméně to, že změny nejsou přijímány, nemusí nutně ukazovat to, že aktéři, kteří by je měli uvádět v život (ředitelé a učitelé), jsou jejich odpůrci, může to znamenat, že ke změnám dochází příliš často a nesystematicky.

2.5 Kdo se na rozhodování o změnách kurikula podílí?

V souladu s principy vzdělávací politiky jsou kurikulární dokumenty vytvářeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň se opírá o Strategii 2030+, která vznikla jako participativní kolektivní dílo skupiny expertů z různých institucí a organizací se zapojením řady aktérů (ředitelů škol, učitelů, NNO atd.) v rámci veřejného (kontaktního i online) a poměrně rozsáhlého připomínkovacího řízení. Tento participativní přístup přinesl stovky podnětů pro finální verzi. Zároveň vše dokládá složitost vývoje českých kurikulárních dokumentů, neboť v procesech participuje mnoho aktérů, a navíc jsou změny často propojovány s volebním obdobím politiků na národní úrovni (pozn.: jen za posledních deset let došlo ke změně ministrů školství sedmkrát) i na dalších úrovních (kraje, obce) stejně jako na postech zřizovatelů a ředitelů škol.

Na změny kurikula tak spolupůsobila řada protichůdných vlivů. Důvody k revizi ŠVP mohou být zapříčiněny i učiteli (díky zkušenostem s implementací ŠVP), žáky (kurikulum se mění k úpravě výsledku vzdělávání žáků tak, aby se lépe reflektovaly jejich vzdělávací potřeby), požadavky a očekávání sociálních partnerů škol, podněty České školní inspekce atd.

V posledních letech bylo možné registrovat různé iniciativy usilující o to, aby se do oficiálního kurikula prosadily nové obsahy. Například snaha o implementaci standardu finanční gramotnosti do kurikulárních dokumentů byla především iniciativou MŠMT, ministerstva financí, skupin podnikatelů, subjektů finančního trhu a spotřebitelských organizací. Důvodem pro zařazení etické výchovy do RVP ZV byla skutečnost, že v České republice oproti zemím OECD chyběl předmět, který by systematicky rozvíjel mravní stránku osobnosti žáků.

O tom, jestli jsou i NNO důvodem ke změně kurikula, nemáme data. Nicméně víme, že řada NNO usiluje o změny i v kurikulu. Například v rámci SKAV (<https://skav.cz/>), což je zastřešující platforma pro různorodé NNO podporující změny ve vzdělávání, iniciovala neformální síť Spolu k implementaci kurikula. Aktéři identifikovali v rámci dokumentu [Cesta ke změně ve vzdělávání](https://skav.cz/wp-content/uploads/2024/10/Cesta-ke-zmene-ve-vzdelavani-web.pdf) (<https://skav.cz/wp-content/uploads/2024/10/Cesta-ke-zmene-ve-vzdelavani-web.pdf>) 17 oblastí, na které je v souvislosti s implementací revidovaného RVP nutné se zaměřit.

Kurikulární reforma byla doprovázena řadou projektů, na jejichž realizaci participovala řada aktérů. Záměrem nedávného projektu SYPO (2018–2023) Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů bylo reagovat na situaci, kdy v českém školství chyběl ucelený systém profesní podpory učitelů a ředitelů, jejich další vzdělávání bylo nesystematické. Mimo jiné vznikly metodické kabinety na národní, krajské a vybrané oblastní úrovni představující metodické orgány podporující implementaci kurikula, jejichž další fungování je propsáno i do aktuálně probíhajícího národního systémového projektu. Hlavním cílem IPs Podpora kurikulární práce škol (CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756), řešeného v letech 2023–2028, je podpora škol v modernizaci a inovaci vzdělávání dětí, žáků a studentů. Má svou odbornou radu, ve které jsou zastoupeni odborníci z různých univerzit, pracoviště vzdělávající učitele, ředitelé škol, ale i NNO, a to konkrétně SKAV.

2.6 Probíhají v současnosti nějaké změny kurikula nebo se nějaké připravují?

Probíhající projekt IPs Podpora kurikulární práce škol (<https://npi.cz/projekty/53036-podpora-kurikularni-prace-skol>) má čtyři pilíře podpory:

1. Podpora škol při proměně vzdělávání: při tvorbě kurikula/ŠVP;
2. Metodické kabinety: národní (národní kabinet tvoří členové nominovaní vybranými institucemi, jako jsou MŠMT, ČŠI, NPI ČR, CERMAT, fakulty vzdělávající učitele, asociace a další organizace a členové územních kabinetů) a územní (územní kabinety slouží jako platforma pro setkávání učících se skupin učitelů ve 35 územích a pro podporu pedagogů z ostatních škol);
3. Otevřené vzdělávací zdroje;
4. Sdílení zkušeností, inspirativní praxe a aktuálních informací v klíčových tématech vzdělávací politiky prostřednictvím odborných panelů, konferencí, setkávání a dalších forem spolupráce.

V současné době se v tomto projektu připravuje ověřování nového RVP ZV na 100 školách z celé republiky, do něhož se mohou školy hlásit dobrovolně. Do poloviny roku 2026 má Národní kurikulární rada vyhodnotit poznatky z pilotního ověřování RVP. Zda budou potřeba změny a jaké, ukáže primárně tato pilotáž. Zkušenosti z praxe tak bude možné promítnout do RVP dříve, než se stane závazným od školního roku 2027/28 pro 1. a 6. ročník ZŠ.

Část B: Analýza RVP se zaměřením na 2. stupeň ZŠ a 3 výukové předměty

Lenka Pánková

V době tvorby této zprávy (duben-květen 2025) jsou základní školy povinné vyučovat prostřednictvím svých školních vzdělávacích programů, které vycházejí z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV, poslední aktualizace červen 2023). Viz předchozí část této zprávy.

Jelikož byl v prosinci 2024 schválen revidovaný RVP ZV, podle kterého mohou školy začít dobrovolně vyučovat od září 2025 (v 1. a 6. ročnících) a povinně od září 2027 (opět v 1. a 6. ročnících), rozhodli jsme se věnovat tuto analýzu novému revidovanému RVP. Na základě této analýzy budeme vytvářet další výstupy projektu GET. It's Global Education Time.

3. Kurikulum: obecná část

3.1 Vize a cíl

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání uvádí, že základní vzdělávání směřuje k obecným zásadám a cílům vzdělávání (školský zákon, ŠZ § 2) a k cílům základního vzdělávání (ŠZ § 44) vymezeným ve ŠZ.

Žáci musí umět reagovat na potřeby současného světa a na výzvy budoucnosti.

Hlavním cílem základního vzdělávání je utvářet a postupně u žáků rozvíjet klíčové kompetence a základní gramotnosti a poskytnout jim spolehlivý základ všeobecného vzdělání.

Směřuje tedy žáky k těmto **dílčím cílům**:

- osvojit si potřebné strategie učení a na jejich základě být motivováni k celoživotnímu učení;
- učit se tvořivě myslet a řešit přiměřené teoretické i praktické problémy;
- účinně komunikovat a spolupracovat;
- bezpečně, sebejistě, kriticky a tvořivě využívat digitální technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života, aktivně se podílet na utváření digitálního světa a nacházet rovnováhu mezi světem digitálním a fyzickým;
- chránit své fyzické a duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí;
- být ohleduplní a respektující k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, uvědomovat si předsudky i stereotypy a předcházet jim;
- poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými znalostmi a dovednostmi při rozhodování o své životní dráze a profesním uplatnění.

Žák, který úspěšně ukončil základní vzdělávání, si osvojil společný obsahový základ – klíčové kompetence, základní gramotnosti, obsah vymezený v jednotlivých vzdělávacích oborech a průřezových tématech, které mu umožňují:

- řídit vlastní procesy učení;
- komunikovat prostřednictvím vhodných výrazových prostředků, aktivně naslouchat a s porozuměním reagovat na projevy jiných, využít cizojazyčné dovednosti k řešení každodenních situací;
- utvářet a rozvíjet okruh vztahů, respektovat jiné lidi bez předsudků a stereotypů, rozvíjet vlastní fyzickou a psychickou odolnost, aktivně se rozhodovat ve prospěch vlastního zdraví a bezpečí (i druhých), utvářet osobní pohodu (wellbeing);
- respektovat živé bytosti a přírodu, přispívat k udržitelnosti, přebírat odpovědnost za sebe a zároveň za lidi a věci kolem sebe, respektovat jejich zájmy a práva;
- využívat příležitosti pro realizaci aktivit přispívajících k vlastnímu rozvoji, přispívat ke spolupráci;
- zohledňovat problémy s ohledem na navrhovaná řešení, kriticky hodnotit informace z různých zdrojů, rozhodovat se na základě ověřených informací, zkoumat a navrhnout způsob řešení problému;
- vyjadřovat myšlenky, emoce, prožitky a hodnoty prostřednictvím umění a kultury a kreativně je zpracovávat;
- orientovat se v digitálním prostředí a bezpečně, sebejistě, tvořivě a kriticky využívat digitální technologie při učení, práci, ve volném čase i při zapojování do společenského a občanského života.

3.2 Klíčové kompetence/dovednosti (Existují nějaké, které se vážou na globální vzdělávání?)

V kompetenčním pojetí vzdělávání představují klíčové kompetence (KK) stěžejní obsahovou kategorii. K jejich osvojení základní vzdělávání směřuje. Klíčové kompetence představují funkční propojení znalostí, dovedností, postojů a hodnot, které jsou důležité jak pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti, tak pro společnost a svět jako celek. Klíčové kompetence se rozvíjejí v průběhu celého života.

V základním vzdělávání je vymezených osm klíčových kompetencí (viz kapitola 1). Pro implementaci globálního vzdělávání je zásadní **klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti**.

Kompetence rozvíjené v této oblasti umožňují člověku jednat jako zodpovědný občan a obyvatel obce, země, regionu a planety, a plnohodnotně se tak podílet na občanském životě a péči o udržitelnost světa. K tomu patří i schopnost hledat a poznávat výzvy současného světa, tak aby společnost a svět fungovaly lépe (prioritami je zaměření na posilování demokracie a udržitelnost).

Tyto kompetence se formují prostřednictvím prožitku a zkušenosti (žáci se nejen učí o určité demokratické instituci, ale také ji navštíví; o možnostech podílení se na chodu školy či obce nejen diskutují, ale aktivně se ve škole a obci zapojují atd.). Zážitky a zkušenosti pak žáci reflektují s ohledem na to, co se během prožitku právě učí. Prakticky uplatňují některé znalosti, ale především dovednosti a průběžně rozvíjené postoje a uvědomované hodnoty. Učí se vycházet z komunitního, společenského a environmentálního kontextu (ve skupině či ve třídě, lokálně ve škole či komunitě, ale i globálně v širším světě).

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti obsahuje **5 složek klíčové kompetence**. Každá ze složek obsahuje závazné očekávané výsledky učení (OVU) na úrovni 5. ročníku (tj. na konci prvního stupně ZŠ) a 9. ročníku (tj. na konci 2. stupně ZŠ, tedy na konci základní školní docházky).

- **Respektující vztah k životu a světu**
 - očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj vnímavosti a citlivosti k živým bytostem a ohleduplnosti k přírodě a světu.
- **Zohledňování propojenosti světa**
 - očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj souvislostního (systémového) myšlení a odhalování příčin a následků, dále na rozvoj celostního (holistického, globálního) myšlení a porozumění propojenosti světa.
- **Směřování k udržitelné budoucnosti**
 - očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj předvídavého (anticipačního) myšlení, porozumění hlediskům a principům udržitelnosti a uskutečňování změn.
- **Odpovědné rozhodování a jednání**
 - očekávaný výsledek učení se zaměřuje na spravedlnost, přebírání odpovědnosti a svobodné a odpovědné rozhodování.
- **Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování)**
 - očekávaný výsledek učení se zaměřuje na rozvoj zájmu žáka o veřejné dění, kritickou tvorbu svobodného názoru, na individuální a kolektivní zapojení do veřejného dění, na práci s vlastním vlivem a demokratickým přístupem, ale také na rozvoj respektování a uplatňování práv a zájmů.

3.3 Co je základem kurikula?

Vzdělávací obsah je v RVP ZV vymezen **očekávanými výsledky učení (OVU) klíčových kompetencí, základních gramotností, průřezových témat a vzdělávacích oborů**.

OVU jsou závazné a stanovují výsledky, kterých mají žáci dosáhnout v uzlových bodech, tedy v 5. a 9. ročníku, u základních gramotností také ve 3. ročníku. Jsou podkladem pro tvorbu ŠVP.

Celková časová dotace na 1. i 2. stupni zahrnuje časovou dotaci pro **povinný společný základ**, která je určena pro osvojování očekávaných výsledků učení a pro upevnění a prohloubení obsahu společného základu. Druhou část celkové časové dotace tvoří **disponibilní časová dotace (DČD)**, která vytváří prostor pro rozšíření vzdělávacího obsahu nad společný základ.

Z disponibilní časové dotace lze vytvářet **povinné vzdělávací obsahy**, které absolvují povinně všichni žáci (rozšířený obsah povinných předmětů či jiných povinných forem vzdělávání společného základu, nově vytvořené předměty či jiné formy vzdělávání) nebo **volitelné vzdělávací obsahy** (volitelné předměty či jiné volitelné formy vzdělávání), z nichž si žáci vybírají podle svého zájmu a organizačních možností školy. Má umožnit maximální rozvoj potenciálu každého žáka a jeho zájmů i spolurozhodování o volbě vzdělávací cesty či vnášení vlastního vzdělávacího obsahu, a tím přispět ke snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání.

Časové dotace jsou rámcově stanoveny na 1. stupni v rozsahu 104 hodiny pro společný základ a 14 hodin pro disponibilní časovou dotaci (DČD) – celkem 118 hodin týdně, **pro 2. stupeň 96 hodin pro společný základ a 26 hodin pro DČD – celkem 122 hodin týdně⁵.**

V nově revidovaném RVP ZV nastala velká změna v poměru počtu hodin společného základu a počtu hodin pro disponibilní časovou dotaci především na 2. stupni ZŠ.

1. stupeň ZŠ

	Společný základ	Disponibilní hodiny	Celkem
RVP ZV (2023)	102 (86 %)	16 (14 %)	118
RVP (2024)	104 (88 %)	14 (12 %)	118

2. stupeň ZŠ

	Společný základ	Disponibilní hodiny	Celkem
RVP ZV (2023)	104 (85 %)	18 (15 %)	122
RVP (2024)	96 (79 %)	26 (21 %)	122

3.4 Z čeho se skládá nepovinný (volitelný) učební plán?

Informace o počtu disponibilních hodin jsou uvedeny výše. Záleží na každé škole, jak tyto hodiny využije. V tuto chvíli jsou hodiny využity spíše na jiná témata a dovednosti. Záleží na to, jak se během diskuzí ve škole k novému školnímu vzdělávacímu plánu podaří škole prosadit globální témata.

Disponibilní časovou dotaci lze využít k:

- zařazení volitelných vzdělávacích obsahů nad společný základ, které budou dotvářet zaměření školy, vycházet ze zájmů žáků, umožní jim spolupodílet se na volbě vzdělávacího obsahu i jeho realizaci a budou směřovat k utváření klíčových kompetencí, propojovat formální a neformální vzdělávání, využívat místo školy k propojení s děním na úrovni místní a regionální komunity;
- zařazení povinných vzdělávacích obsahů nad společný základ, které budou podporovat individuální rozvoj žáků, jejich zájmy, umožní jim spolupodílet se na volbě vzdělávacího obsahu i jeho realizaci a budou směřovat k utváření klíčových kompetencí;

⁵ V současně platném RVP ZV (2023) jsou časové dotace rámcově stanoveny na 1. stupni v rozsahu 102 hodiny pro společný základ a 16 hodin pro disponibilní časovou dotaci (DČD) – celkem 118 hodin týdně, pro 2. stupeň 104 hodin pro společný základ a 18 hodin pro DČD – celkem 122 hodin týdně.

- zařazení vzdělávacích obsahů podporujících vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných a mimořádně nadaných v rámci předmětů speciálně pedagogické péče i jiných forem vzdělávání, jsou-li tato podpůrná opatření žákovi doporučena ŠPZ a zákonný zástupce žáka souhlasí s jejich poskytováním;
- zařazení vzdělávacího obsahu „češtiny jako druhého jazyka“ pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka; zařazení vzdělávacího obsahu jazyka národnostní menšiny v souladu s OVU stanovenými ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura se zpracováním národních specifík (platí pro školy zřizované podle § 14 ŠZ);
- zařazení vzdělávacích aktivit podporujících systematickou práci s třídním kolektivem.

3.5 Hodnocení

Inovace přístupu k výuce vyžaduje cílené vytváření prostředí k vyučování a učení, které staví na poskytování a přijímání konstruktivní zpětné vazby, reflexi a hodnocení kvality výuky.

Vedení školy systematicky prosazuje změnu pojetí výuky ke zvyšování kvality výuky a její udržování tím, že učitelé ve výuce:

- pravidelně reflektují vlastní výuku s důrazem na propojení OVU KK, ZG, PT a oborů do spojitého celku;
- průběžně vyhodnocují dosahování stanovených cílů a využívají zpětnou vazbu od žáků a také od kolegů, zákonných zástupců a dalších aktérů ve vzdělávání;
- detailně analyzují výuku, stanovují si kritéria jejího hodnocení a vyhodnocují kvalitu výukových situací, sledují dopad výuky na učení žáků a na základě těchto pozorování plánují další výuku (Kompetenční rámec absolventa a absolventky učitelství - MŠMT, 2023).

Téma hodnocení obecně je velké téma. Školy mají volnost v používání formativního a sumativního hodnocení. Často je to otázka k diskusi i v rámci jedné sborovny. Vyučující jsou nastaveni na známky, jen pomalu a opatrně přijímají změny. Je potřeba společné domluvy v rámci jedné školy.

V rámci revize RVP bude od září 2027 (tj. školní rok 2027/2028) v 1. a 2. ročnících povinně pouze formativní hodnocení, známkovat se nebude. Tato změna přináší obavy na stranách škol, doposud to není dobrá praxe na většině škol, neexistuje komplexní podpora (na vysokých školách, v rámci dalšího vzdělávání pedagogů).

Příklad z praxe:

Škola hodnotí žáky sumativně známkou za každý předmět a jednotliví vyučující jsou vždy třídním vyzváni ke spolupráci na slovním hodnocení každého žáka, které je obvykle doplněním k vysvědčení. Učitelé v tom mají ale relativní svobodu, není dána jednotná forma. Mnozí z vyučujících ale zařazují i formativní hodnocení v rámci svých předmětů, obvykle před každým pololetím a klíčové je sebehodnocení každého žáka. Třídní učitelé mají také povinné tripartity s rodiči a žáky vždy ve čtvrtletí a tříčtvrtletí, aby si silné a slabé stránky žáci pojmenovali i s rodiči a byla nastavená efektivní spolupráce. Stále je snaha hodnocení co nejvíce sjednotit.

Český školní inspektorát pravidelně vyhodnocuje vzdělávací výsledky žáků 5. a 9. ročníku základní školy (a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií). Poslední vyhodnocení se uskutečnilo v květnu a červnu 2022 (předtím v roce 2017).

Cílem hodnocení bylo poskytnout žákům, jejich rodičům, učitelům, ředitelům škol a státu objektivní a relevantní informace o vzdělávacích výsledcích žáků, jakož i o vybraných faktorech ovlivňujících kvalitu vzdělávání, které mají dopad na výsledky žáků.

Původním záměrem hodnocení bylo získat informace o vzdělávacích výsledcích v široké škále vzdělávacích oborů v souladu s FEP PE. Vzhledem k vývoji situace v důsledku vojenské agrese Ruské federace na Ukrajině došlo na jaře roku 2022 k významnému zúžení rozsahu hodnocení. Hodnocení výsledků, které proběhlo formou testu s využitím modulu inspekčního informačního systému InspIS SET, bylo nakonec omezeno na:

- dvou základních předmětů – českého jazyka a matematiky – v 5. ročníku základní školy
- dvou základních předmětů – českého jazyka a matematiky – v 9. ročníku základní školy a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií (<https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Vyhodnoceni-vysledku-vzdelavani-z>)

Hodnocení globálních témat se uskutečnilo poprvé a naposledy v roce 2016, kdy se Česká školní inspekce ve své inspekční činnosti zaměřila na posouzení aktuálního stavu vzdělávání v oblasti globálních a rozvojových témat (včetně vzdělávání pro udržitelný rozvoj) a na to, do jaké míry školy zohledňují ve svých vzdělávacích programech a výuce témata související se změnami a výzvami současného světa. V rámci svých tematických inspekčních činností Český školní inspektorát zkoumal, jak školy organizují vzdělávání v oblasti globálních a rozvojových témat, zda se školy na tato témata zaměřují ve svých školních vzdělávacích programech (profilování) a zda školy zřídily specializované pozice zaměřené na koordinaci vzdělávání v této oblasti. Inspekční činnost se rovněž zaměřila na další vzdělávání pedagogických pracovníků, cíle, metody, formy a pomůcky používané při výuce, spolupráci s externími partnery a způsoby hodnocení žáků v této oblasti.

Na přípravě této inspekční činnosti se podíleli také zástupci vybraných neziskových organizací zabývajících se globálním rozvojovým vzděláváním (organizace sdružené v rámci FoRS – Českého fóra pro rozvojovou spolupráci) a zástupci Výboru pro vzdělávání pro udržitelný rozvoj při Vládní radě pro udržitelný rozvoj. Zjištění České školní inspekce naznačují, že globální rozvojové vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj se častěji uplatňují ve výuce starších žáků – jsou širším měřítkem zastoupeny v plně organizovaných základních a středních školách.

Pozitivní zjištění

- Relativně vysoký podíl škol (přibližně jedna pětina základních a středních škol zapojených do tematického průzkumu formou elektronického inspekčního dotazníku) zařazuje globální a rozvojová témata do svých školních vzdělávacích programů.
- Do výuky globálních a rozvojových témat jsou jak na základních, tak na středních školách začleněny různé typy výukových metod a forem.
- Při výuce globálních a rozvojových témat se využívá široká škála různých pomůcek a materiálů, a to opět jak na základních, tak na středních školách.
- Ekologizace školního provozu a produkty fair trade jsou zavedeny téměř ve třech čtvrtinách středních škol.

Negativní zjištění

- Školy kladou větší důraz na environmentální a ekologická témata než na ostatní témata.
- Aktivní participativní metody, které kladou větší nároky na vlastní iniciativu žáků (např. projektové učení, řešení problémů, simulační hry, učení založené na místních podmínkách, výuka založená na bádání), se používají pouze v malé části škol.
- Ve školním roce 2014/2015 se dalšího vzdělávání v této oblasti zúčastnilo pouze 35,8 % základních škol a 44 % středních škol.
- Téma humanitární pomoci a rozvojové spolupráce (tj. jedna ze čtyř oblastí, do nichž jsou zařazena hlavní témata stanovená v Národní strategii) je do výuky začleňováno v menší míře.
- Pouze polovina základních škol zřídila specializovanou funkci zaměřenou na koordinaci globálních a rozvojových otázek a prostor pro zlepšení existuje také v oblasti úrovně odborné přípravy těchto specialistů. (<https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava---Vzdelavani-v-globalnich-a-rozvo>)

4. Globální vzdělávání v kurikulu (11-16 let)

4.1 Historie globálního vzdělávání v kurikulu

Globální vzdělávání se jako termín v kurikulu nevyskytoval a nevyskytuje.

Do rámcových vzdělávacích programů (RVP) jsou od roku 2005 zařazena **průřezová témata**. Zavedení průřezových témat do kurikula vyplynulo z Národního programu rozvoje vzdělávání (tzv. Bílé knihy) v roce 2001. Více viz kapitola 1 této zprávy.

Z praxe začleňování globálního vzdělávání vyplývá, že nejčastěji jsou pro podporu GV ve výuce využívána právě průřezová témata či případně konkrétní vzdělávací oblasti a předměty.

Průřezová témata, která byla a jsou v RVP ZV⁶ nejvíce blízká ke globálnímu vzdělávání jsou **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Výchova demokratického občana**.

V nově revidovaném RVP ZV (2024) jsou hlavní oporou pro začleňování globálního vzdělávání na 2. stupni ZŠ klíčové kompetence, průřezová témata a částečně vzdělávací oblasti. Konkrétně se jedná o:

- klíčovou kompetenci k občanství a udržitelnosti
- průřezové téma Společnost pro všechny
- průřezové téma Udržitelné prostředí
- jednotlivé OVU v rámci vzdělávacích oblastí Člověk a společnost, Geografie, Člověk a příroda

4.2 Je globální vzdělávání v současné době povinné nebo nepovinné?

Očekávané výsledky učení pro klíčové kompetence, průřezová témata a vzdělávací oblasti jsou součástí společného základu pro všechny žáky a žákyně a jsou povinné. Některými z OVU je možné globální vzdělávání naplňovat.

4.3 Je globální vzdělávání v současné době samostatným vyučovacím předmětem, součástí jiného předmětu (předmětů) nebo oblasti (oblastí) učebního plánu?

Globální vzdělávání nemá ve školách samostatný předmět. Je částečně ve školách naplňováno prostřednictvím průřezových témat či vzdělávacích oblastí (viz výše).

Nejčastěji bývá naplňováno v předmětech zeměpis a výchova k občanství. Zároveň se objevují i v jiných předmětech, např. v českém jazyce, anglickém jazyce.

V praxi potom hraje roli i to, jak daný vyučující vnímá, jestli je to pro něj prioritou a dokáže globální vzdělávání do svého předmětu začlenit (a tím pádem do ŠVP školy).

⁶ tato průřezová témata jsou definována v RVP vydaných v období 2005 do roku 2023 (výuka dle nich probíhá nyní)

V současné situaci, kdy se diskutuje, jak školy naloží s DČD, je např. možnost vytvořit předmět Globální výchova pro žáky 9. ročníků s časovou dotací 2 hodiny týdně.

4.4 Kolik hodin je v současné době přiděleno globálnímu vzdělávání na program/předmět/oblast za rok?

V současně platném RVP to nelze určit. Záleží na každé škole, zda má výstupy spojené s GV zakotvené v ŠVP. Děje se nahodile, nelze vyčíslit.

4.5 Jaká doporučení (pokud vůbec nějaká) vydala vláda ohledně výuky, učení a hodnocení globálního vzdělávání?

Žádná, s výjimkou následujících:

V oblasti vzdělávání „Člověk a společnost“: „*Při hodnocení v této oblasti je potřeba uplatňovat velkou míru citlivosti, rovněž je vhodné se hodnotově vymezovat vůči názorům, které popírají ústavně ukotvené hodnoty a demokratické principy či které mohou podporovat nenávisť nebo trestnou činnost. Předmětem hodnocení může být to, jak žák hodnoty, postoje, názory formuluje, jak je schopný reflexe.*“

(<https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti/cas>)

V oblastech Člověk a příroda a Zeměpis se jedná o obecnější doporučení týkající se metod a postupů (např. aktivní zapojení do procesu učení, výuka v terénu, výzkumně orientované učení).

(<https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti/cap>, <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti/geo>)

4.6 Kdo vyučuje globální vzdělávání?

Vzhledem k silně decentralizovanému systému vzdělávání v ČR a i tomu, že globální vzdělávání se vyučuje v rámci různých předmětů a není to samostatný předmět, také z našich zjištění vyplývá, že GV se ve škole věnují hlavně “srdcaři”.

Je možné GV vyučovat ve více předmětech⁷, nicméně nejčastěji se to děje v následujících:

- obřanská výchova,
- zeměpis.

Dále potom:

- český jazyk a literatura,
- dějepis,
- přírodopis,
- cizí jazyk.

⁷ v současné době zmizel pojem aprobace učitele a pojmem kvalifikace se ve školství myslí jakýkoliv pedagog se vzděláním podle zákona pro daný stupeň. Takže např. vystudovaný učitel českého jazyka a literatury pro druhý stupeň je kvalifikovaný učit cokoli na druhém stupni, byť má vystudovanou češtinu. To znamená, že pokud mohou učit všichni všechny předměty, mohou učit i GV.

V rámci výzkumů *Postoje a potřeby učitelů ve vztahu ke globálnímu rozvojovému vzdělávání (2014)*⁸ a *Výzkum potřeb pedagogů v oblasti GRV v rámci projektu Global Issues – Global Subjects (2019)*⁹ se opakovaly podobné motivy vyučujících, **proč globální vzdělávání začleňují do své výuky.**

V obou výzkumech se ukázalo, že hlavním důvodem je **osobní motivace a osobní zkušenost**. Osobní zkušenost je podmíněna různými zážitky, které sahají od cestování až po působení kolegy nebo někoho z blízkého okolí. Důležitou roli v rovině osobní zkušenosti hrají i různá školení (nejčastěji školení ARPOKu a Člověka v tísní), která se věnují tématům globálního rozvojového vzdělávání. Učitelé zmiňují takové kurzy, kde se pracuje se zážitkovou pedagogikou s reálně existujícími problémy, postavami, příběhy apod. Dotazovaní učitelé prošli řadou školení, avšak pouze ta, která jim dokázala zprostředkovat prožitek některého z témat globálního rozvojového vzdělávání, je možné považovat za klíčová a rozhodující pro osobní motivaci učitelů věnovat se ve výuce tématům globálního rozvojového vzdělávání.

Mezi hlavní motivace pro vyučující patří:

- Témata globálního vzdělávání jsou **součástí našeho života** (reálného světa) a výuka GV je přípravou na žití v takovém světě.
- Témata GV přispívají k **občanské uvědomělosti** žáků a i k **lepšímu klimatu ve třídě**.

Tyto dva zdroje motivace k výuce GV témat lze chápat jako zdroje, které souvisí s chápáním GV jakožto nikoliv pouze zdroje informací, ale i výchovného nástroje.

Pro část pedagogů a pedagožek je motivací k výuce GV témat přesvědčení, že **GV témata jsou pro žáky atraktivní a žáky baví**.

Ve výuce GV nacházejí učitelé hlubší smysl i v tom, že přinášejí do školy takové **hodnoty**, jako solidarita, čestnost a odpovědnost.

Výukou GV vybavují vyučující žáky **schopností argumentovat, kriticky přemýšlet a diskutovat, trénují si na nich empatii a upozorňují na vlastní odpovědnost za jednání každého z nás**.

V neposlední řadě byla další motivací i **povinnost**. Jinými slovy řečeno, výuka témat globálního vzdělávání je v kurikulu, které učitelé musí respektovat. Nicméně ne vždy znamená to, že pokud vyučující “odučí” globální téma, že se jedná o globální vzdělávání.

4.7 Jak se hodnotí globální vzdělávání?

V současné době neexistuje v ČR kompletní metodika hodnocení GV, která by byla pro školy závazná. GV se tedy ve školách nehodnotí.

Ačkoli jednotlivé školy mohou hodnotit dílčí cíle či výsledky globálního vzdělávání, které jsou začleněny do jednotlivých předmětů (ať už proto, že je to stanoveno v SEP, nebo proto, že se učitel rozhodne takové hodnocení provést), globální vzdělávání se ve školách formálně nehodnotí.

4.8 Jaká podpora je k dispozici na pomoc při zavádění GV ve školách?

⁸ https://eshop.arpok.cz/wp-content/uploads/2013/02/vyzkumna-zprava_Postoje-a-potreby-ucitelu.pdf

⁹ <https://eshop.arpok.cz/wp-content/uploads/2019/05/V%C3%BDzkum-pot%C5%99eb-pedagog%C5%AF-v-oblasti-GRV.pdf>

Největší podporou pro začleňování GV pro školy jsou NNO a jejich podpora, ať už v podobě materiálů (metodické materiály, výukové zdroje - videa, výstavy), seminářů (krátkodobé či dlouhodobé, prezenční či online) nebo v podobě programů, do kterých se může zapojit škola (např. Světová škola).

Podpora vedení je důležitá ve formě podpory dalšího vzdělání či v zapojení se do programu či iniciativy/projektu (např. akce v rámci Týdne globálního vzdělávání).

Zásadní je osobní motivace vyučujících (viz bod 4.6). Důležité je i sdílení mezi kolegy a kolegyněmi ve škole (např. na různých seminářích či neformálně např. v rámci Klubu globálního vzdělávání).

4.9 Existují nějaké politické dokumenty vlády/veřejnoprávního subjektu, které se opírají o výuku, učení a hodnocení GV (pro žáky ve věku 11-16 let)?

Neexistují.

4.10 Jaký je status globálního vzdělávání?

Globální vzdělávání není zahrnuto oficiálně v kurikulu (RVP ZV) a tak záleží na každé škole (vedení a týmu vyučujících), zda a jak k jeho výuce přistoupí. Záleží na podpoře vedení a aktivitě jednotlivých vyučujících. V současné době se čeká, jak případně dopadne ověřování revidovaného RVP ZV ve 100 školách. Základní školy v tuto chvíli spíše přemýšlí a vyčkávají, jak uchopit takové široké téma a zda se mu budou chtít více věnovat.

Na úrovni národního kurikula je globální vzdělávání považováno za důležité, avšak v praxi se to ne vždy odráží v objemu prostředků a podpory přidělených této oblasti vzdělávání. Na druhou stranu rozvoj GV v ČR dlouhodobě podporuje MZV ČR. Díky této podpoře i díky podpoře z evropských DEAR projektů tak vzniklo spousta zajímavých materiálů, kurzů a dalších nástrojů, které mohou školy pro implementaci GV ve škole využít. Mohou se také zapojit do dlouhodobého programu Světová škola, tyto školy by mohly mít možná jednodušší cestu k začleňování GV do nových ŠVP.

Část C: Případové studie

Lenka Pánková, Lucie Absolonová, David Lopaur

Účelem případových studií kurikula je identifikovat příležitosti/výzvy pro výuku globálního vzdělávání na příkladu čtyř témat.

Každá země v rámci [projektu GET. It's Global Education Time](https://www.globaleducationtime.eu) vypracovala 3 případové studie zaměřené na kurikulum pro žáky ve věku 11–16 let:

- 1. případová studie = zeměpis (tento předmět byl povinnou případovou studií pro všechny země)
- 2. případová studie = občanská výchova (v zemích, kde je občanská výchova předmětem. Pokud občanská výchova není v dané zemi předmětem/kurzem zařazeným do rozvrhu, byla jako 2. případová studie zahrnuta místo ní historie).

- 3. případová studie = dějepis (pokud je historie 2. případovou studií, měla daná země flexibilitu při výběru předmětu/kurzu pro 3. případovou studii).

Každá případová studie obsahovala následující části:

Část 1: úvodní informace o předmětu/kurzu případové studie.

Část 2: přiřazení předmětu/kurzu k výstupům učení projektu GET v oblasti změny klimatu, rovnosti pohlaví, mezinárodních nerovností a migrace (7 výstupů učení pro každou ze 4 témat projektu GET je uvedeno v samostatných tabulkách).

Část 3: závěry.

Kontext revize kurikula v České republice

Dne 30. prosince 2024 schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy revidovaný [Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání \(RVP ZV\)](#).

V rámci tohoto dokumentu bude možná realizace globálního vzdělávání prostřednictvím **nových průřezových témat** – hlavně *Společnost pro všechny* a *Udržitelné prostředí*. Dále také prostřednictvím některých *očekávaných výsledků učení* v rámci vybraných vzdělávacích oblastí.

Dobrovolná výuka podle nově upravených ŠVP bude zahájena pro školy od září 2025 (v 1. a 6. ročníku), **povinná výuka** od září 2027 (v 1. a 6. ročníku ZŠ). Od školního roku 2031/32 bude povinnost vzdělávání podle nového RVP ZV pro všechny ročníky.

Rozhodli jsme se proto využít příležitosti a pracovali jsme s tímto novým kurikulárním dokumentem, konkrétně s předměty **geografie, občanská výchova a dějepis**. Následně také s klíčovými kompetencemi a průřezovými tématy.

V rámci těchto tří případových studií (dle předmětů) jsme porovnávali projektem dané výsledky učení (viz rámeček), které vycházejí z dokumentů [Východiska tématu \(Big Ideas\)](#), s očekávanými výsledky učení v FEP (tři zmíněné předměty, klíčové kompetence a průřezová témata).

Změna klimatu – výstupy učení

Žáci by měli být schopni...

Výstup učení 1: diskutovat o základních příčinách změny klimatu z historické i vědecké perspektivy a o propojenosti místních a globálních důsledků

Výstup učení 2: posoudit dopady společnosti na přírodu z hlediska spotřeby zdrojů a změny klimatu

Výstup učení 3: diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu ke změně klimatu.

Výstup učení 4: Vyjadřovat úctu ke všem živým bytostem a rozvíjet empatii a solidaritu vůči jednotlivcům, sociálním skupinám i celému přírodnímu světu

Výstup učení 5: Kriticky reflektovat odlišné hodnoty a přesvědčení týkající se změny klimatu

Výstup učení 6: Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu ke změně klimatu v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě

Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení v oblasti ochrany klimatu

Genderová rovnost – výstupy učení

Žáci by měli být schopni...

Výstup učení 1: Diskutovat o genderové rovnosti, genderové nerovnosti, genderové spravedlnosti a o mocenské dynamice a předpokladech, které tyto koncepty podmiňují

Výstup učení 2: Identifikovat příčiny genderové nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech, včetně role stereotypů a předsudků v procesech vedoucích k diskriminaci (a násilí)

Výstup učení 3: Vyjadřovat respekt k odlišnostem a empatii vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s genderovou nerovností

Výstup učení 4: Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k genderové rovnosti

Výstup učení 5: Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k genderové rovnosti

Výstup učení 6: Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání v oblasti genderové nerovnosti a genderové spravedlnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě

Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování genderové rovnosti, genderové spravedlnosti a sociální spravedlnosti

Mezinárodní nerovnosti – výstupy učení

Žáci by měli být schopni...

Výstup učení 1: Diskutovat o rovnostech a nerovnostech a o způsobech, jakými jsou tyto jevy měřeny

Výstup učení 2: Identifikovat příčiny a důsledky nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech

Výstup učení 3: Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k celosvětové rovnosti

Výstup učení 4: Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s nerovností

Výstup učení 5: Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k mezinárodní nerovnosti

Výstup učení 6: Posoudit přínos a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu k mezinárodní nerovnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě

Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování mezinárodní rovnosti

Migrace – výstupy učení

Žáci by měli být schopni...

Výstup učení 1: Diskutovat o typech migrace

Výstup učení 2: Identifikovat příčiny migrace v různých místních, národních a globálních kontextech

Výstup učení 3: Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti se zkušeností s migrací

Výstup učení 4: Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k migraci

Výstup učení 5: Kriticky reflektovat různé hodnoty ve vztahu k migraci

Výstup učení 6: Posoudit přínosy a výzvy individuálních, kolektivních a národních reakcí na migraci v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě

Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a kroky související s rozmanitostí a/nebo inkluzí v kontextu migrace

Tato analýza nám umožnila zjistit, v jakých částech kurikula je možné naplňovat globální vzdělávání.

Naším cílem není reprezentativní analýza možných variant uplatnění nového RVP v jednotlivých ŠVP, spíše případová studie možných začlenění čtyř globálních témat do tří výukových předmětů.

Tento dokument uvádí pouze hlavní zjištění.

Výsledky analýzy jsou shrnuty v následujících tabulkách, které propojují globální témata s výukovými předměty, klíčovými kompetencemi a průřezovými tématy a jejich očekávanými výsledky učení.

Shrnutí je pouze případovou studií, kterou se mohou učitelé inspirovat. Vzhledem k tomu, že **český vzdělávací systém je velice decentralizovaný** a záleží na každé škole, jak výuku globálních témat uchopí, slouží zjištění v této zprávě jako příklad inspirace.

Klimatická změna	GEOGRAFIE	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
<u>Výstup učení 1:</u> diskutovat o základních příčinách změny klimatu z historické i vědecké perspektivy a o propojenosti místních a globálních důsledků	Geografie a její metody poznávání Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů. GEO-GEO-001-ZV9-003		Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001
<u>Výstup učení 2:</u> posoudit dopady společnosti na přírodu z hlediska spotřeby zdrojů a změny klimatu			Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001 Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností. PTU-000-000-ZV9-002
<u>Výstup učení 3:</u> diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu ke změně klimatu.			
<u>Výstup učení 4:</u> Vyjadřovat úctu ke všem živým bytostem a rozvíjet empatii a solidaritu vůči jednotlivcům, sociálním skupinám i celému přírodnímu světu		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001 Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat odlišné hodnoty a přesvědčení týkající se změny klimatu			
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu ke změně klimatu v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě	Udržitelnost života na Zemi Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi. GEO-GEO-004-ZV9-017 Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	

	jenání v prostoru. GEO-GEO-004-ZV9-018		
Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení v oblasti ochrany klimatu		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje. KOB-UDR-000-ZV9-001 Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů ruhých. KOB-PCP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů. KPP-REA-000-ZV9-001 Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci. KPP-TYM-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k řešení problémů Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení. KRP-RPS-000-ZV9-001 Klíčová kompetence digitální Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech. KDI-ZAP-000-ZV9-001	Udržitelné prostředí Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003 Společnost pro všechny Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006

Klimatická změna	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
Výstup učení 1: diskutovat o základních příčinách změny klimatu z historické i vědecké perspektivy a o propojenosti místních a globálních důsledků			Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001
Výstup učení 2: posoudit dopady společnosti na přírodu z hlediska		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z	Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z

spotřeby zdrojů a změny klimatu		hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001 Udržitelné prostředí Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností. PTU-000-000-ZV9-002
<u>Výstup učení 3:</u> diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu ke změně klimatu.			
<u>Výstup učení 4:</u> Vyjadřovat úctu ke všem živým bytostem a rozvíjet empatii a solidaritu vůči jednotlivcům, sociálním skupinám i celému přírodnímu světu		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat odlišné hodnoty a přesvědčení týkající se změny klimatu	Odpovědný občan Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě. CAS-VKO-002-ZV9-010	Klíčová kompetence k řešení problémů Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů. KRP-KRP-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu ke změně klimatu v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě			
<u>Výstup učení 7:</u> Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení v oblasti ochrany klimatu	Odpovědný občan Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje. CAS-VKO-002-ZV9-012	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje. KOB-UDR-000-ZV9-001 Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů. KPP-REA-000-ZV9-001	Udržitelné prostředí Vybrání, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003

Klimatická změna	DĚJEPIS	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
<u>Výstup učení 1:</u> diskutovat o základních příčinách změny klimatu z historické i vědecké perspektivy a o propojenosti místních a globálních důsledků	Poznáváme minulost Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů. CAS-DEJ-001-ZV9-004 Tvoříme dějiny Zhodnotí zamýšlené i nezamýšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti. CAS-DEJ-002-ZV9-017		Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001
<u>Výstup učení 2:</u> posoudit dopady společnosti na přírodu z hlediska spotřeby zdrojů a změny klimatu	Poznáváme minulost Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost. CAS-DEJ-001-ZV9-008 Poznáváme minulost Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-007	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001 Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001 Prozkoumá a vysvětlí provázanost mezi klimatickou změnou, vlastním životním stylem, životem společnosti a ekonomickou činností. PTU-000-000-ZV9-002
<u>Výstup učení 3:</u> diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu ke změně klimatu.			
<u>Výstup učení 4:</u> Vyjadřovat úctu ke všem živým bytostem a rozvíjet empatii a solidaritu vůči jednotlivcům, sociálním skupinám i celému přírodnímu světu		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat odlišné hodnoty a přesvědčení týkající se změny klimatu			
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu ke změně klimatu v různých časových			

obdobích a lokalitách po celém světě			
Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení v oblasti ochrany klimatu	Tvoříme dějiny V modelové situaci předvede, jak může historické poznání pomoci v současném životě. CAS-DEJ-002-ZV9-018		

Genderová rovnost	GEOGRAFIE	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
Výstup učení 1: Diskutovat o genderové rovnosti, genderové nerovnosti, genderové spravedlnosti a o mocenské dynamice a předpokladech, které tyto koncepty podmiňují			
Výstup učení 2: Identifikovat příčiny genderové nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech, včetně role stereotypů a předsudků v procesech vedoucích k diskriminaci (a násilí)			
Výstup učení 3: Vyjadřovat respekt k odlišnostem a empatii vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s genderovou nerovností		Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001	
Výstup učení 4: Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k genderové rovnosti			
Výstup učení 5: Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k genderové rovnosti			Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
Výstup učení 6: Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání v oblasti genderové nerovnosti a genderové spravedlnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě			
Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování genderové rovnosti, genderové spravedlnosti a sociální spravedlnosti		Klíčová kompetence digitální Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za	Společnost pro všechny Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006

		účelem týmové práce na školních projektech. KDI-ZAP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů. KPP-REA-000-ZV9-001 Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci. KPP-TYM-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k řešení problémů Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení. KRP-RPS-000-ZV9-001	
--	--	---	--

Genderová rovnost	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
Výstup učení 1: Diskutovat o genderové rovnosti, genderové nerovnosti, genderové spravedlnosti a o mocenské dynamice a předpokladech, které tyto koncepty podmiňují	Já ve společnosti Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu. CAS-VKO-001-ZV9-001		
Výstup učení 2: Identifikovat příčiny genderové nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech, včetně role stereotypů a předsudků v procesech vedoucích k diskriminaci (a násilí)	Odpovědný občan Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit. CAS-VKO-002-ZV9-008	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001 Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání

			konkrétního tématu. PTS-000-000-ZV9-002 Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003
<u>Výstup učení 3:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem a empatii vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s genderovou nerovností	Já ve společnosti Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup. CAS-VKO-001-ZV9-003	Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 4:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k genderové rovnosti	Odpovědný občan Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv. CAS-VKO-002-ZV9-007		
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k genderové rovnosti	Odpovědný občan Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě. CAS-VKO-002-ZV9-010	Klíčová kompetence k řešení problémů Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů. KRP-KRP-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání v oblasti genderové nerovnosti a genderové spravedlnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě	Odpovědný občan Zhodnotí na příkladech ze života občanů projev ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody. CAS-VKO-002-ZV9-011		Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
<u>Výstup učení 7:</u> Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování genderové rovnosti, genderové spravedlnosti a sociální spravedlnosti	Odpovědný občan Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje. CAS-VKO-002-ZV9-012	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy. PTS-000-000-ZV9-005 Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a

			blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006 Udržitelné prostředí Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003
--	--	--	--

Genderová rovnost	DĚJEPIS	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
<u>Výstup učení 1:</u> Diskutovat o genderové rovnosti, genderové nerovnosti, genderové spravedlnosti a o mocenské dynamice a předpokladech, které tyto koncepty podmiňují	Poznáváme minulost Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-007		
<u>Výstup učení 2:</u> Identifikovat příčiny genderové nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech, včetně role stereotypů a předpokladů v procesech vedoucích k diskriminaci (a násilí)	Poznáváme minulost Přihadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám CAS-DEJ-001-ZV9-001 Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách. CAS-DEJ-001-ZV9-006 Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách. CAS-DEJ-001-ZV9-011	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozezná postoje, stereotypy a předpoklady v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003
<u>Výstup učení 3:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem a empatii vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předpokladům nebo diskriminaci v souvislosti s genderovou nerovností	Poznáváme minulost Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách. CAS-DEJ-001-ZV9-011	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001 Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
<u>Výstup učení 4:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k genderové rovnosti			
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k genderové rovnosti			

Výstup učení 6: Posoudit přínosy a výzvy individuálního a kolektivního jednání v oblasti genderové nerovnosti a genderové spravedlnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě	Poznáváme minulost Určí, jak se proměňovaly a v čem zůstávaly stejné genderové role v dějinách. CAS-DEJ-001-ZV9-011		
Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování genderové rovnosti, genderové spravedlnosti a sociální spravedlnosti			

Mezinárodní nerovnosti	GEOGRAFIE	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
Výstup učení 1: Diskutovat o rovnostech a nerovnostech a o způsobech, jakými jsou tyto jevy měřeny			Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001
Výstup učení 2: Identifikovat příčiny a důsledky nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech	Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemné interakce Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejich pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu. GEO-GEO-002-ZV9-011	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-00	Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001
Výstup učení 3: Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k celosvětové rovnosti	Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemné interakce Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení. GEO-GEO-002-ZV9-012		
Výstup učení 4: Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s nerovností	Udržitelnost života na Zemi Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi. GEO-GEO-004-ZV9-017	Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001	
Výstup učení 5: Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k mezinárodní nerovnosti	Udržitelnost života na Zemi Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru. GEO-GEO-004-ZV9-018		Společnost pro všechny Rozpozná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003

			Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích. PTS-000-000-ZV9-004
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínos a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu k mezinárodní nerovnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě			
<u>Výstup učení 7:</u> Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování mezinárodní rovnosti	Udržitelnost života na Zemi Uplatňuje základní principy udržitelnosti života při vlastním zodpovědném jednání v prostoru. GEO-GEO-004-ZV9-018	Klíčová kompetence digitální Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech. KDI-ZAP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů. KPP-REA-000-ZV9-001 Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci. KPP-TYM-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k řešení problémů: Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení. KRP-RPS-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006 Udržitelné prostředí Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003

Mezinárodní nerovnosti	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
<u>Výstup učení 1:</u> Diskutovat o rovnostech a nerovnostech a o způsobech, jakými jsou tyto jevy měřeny	Já ve společnosti Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu. CAS-VKO-001-ZV9-001		
<u>Výstup učení 2:</u> Identifikovat příčiny a důsledky nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech	Odpovědný občan Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády. CAS-VKO-002-ZV9-005 Odpovědný občan Rozpozná na příkladech různých životních situací porušování práv, zákonů a smluv a navrhne, jak situace řešit. CAS-VKO-002-ZV9-008	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001 Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu. PTS-000-000-ZV9-002 Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003
<u>Výstup učení 3:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k celosvětové rovnosti	Odpovědný občan Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv. CAS-VKO-002-ZV9-007		
<u>Výstup učení 4:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s nerovností	Já ve společnosti Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup. CAS-VKO-001-ZV9-003	Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k mezinárodní nerovnosti	Odpovědný občan Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě. CAS-VKO-002-ZV9-010	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání. KRP-VED-000-ZV9-001	

Výstup učení 6: Posoudit přínos a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu k mezinárodní nerovnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě	Odpovědný občan Zhodnotí na příkladech ze života občanů projev ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody. CAS-VKO-002-ZV9-011		Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování mezinárodní rovnosti	Odpovědný občan Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje. CAS-VKO-002-ZV9-012	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-001 Uskutečňuje kroky směřující k udržitelnosti na základě promyšlení různých scénářů možného budoucího vývoje. KOB-UDR-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy. PTS-000-000-ZV9-005 Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006 Udržitelné prostředí Vybrání, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003

Mezinárodní nerovnosti	DĚJEPIS	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
Výstup učení 1: Diskutovat o rovnostech a nerovnostech a o způsobech, jakými jsou tyto jevy měřeny			
Výstup učení 2: Identifikovat příčiny a důsledky nerovnosti v různých místních, národních a globálních kontextech	Poznááme minulost Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-007 Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-009 Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí. CAS-DEJ-001-ZV9-010 Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001 Rozpozná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu. PTS-000-000-ZV9-002 Rozpozná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003 Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské

	režimů. CAS-DEJ-001-ZV9-012		zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001
<u>Výstup učení 3:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k celosvětové rovnosti			
<u>Výstup učení 4:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti s nerovností		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty a přesvědčení ve vztahu k mezinárodní nerovnosti			
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínos a výzvy individuálního a kolektivního jednání ve vztahu k mezinárodní nerovnosti v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě			
<u>Výstup učení 7:</u> Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a prosazování mezinárodní rovnosti			

Migrace	GEOGRAFIE	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
<u>Výstup učení 1:</u> Diskutovat o typech migrace	Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemná interakce Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech. GEO-GEO-002-ZV9-008 Na základě porozumění příčinám a průběhu globalizace doloží příklady jejích pozitivních i negativních důsledků na přírodu a společnost konkrétního místa či regionu. GEO-GEO-002-ZV9-011 Místa a regiony světa Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech. GEO-GEO-003-ZV9-014	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 2:</u> Identifikovat příčiny migrace v různých místních, národních a globálních kontextech	Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemná interakce Vysvětlí, jak přírodní a společenské faktory ovlivňují přirozený i migrační pohyb obyvatel a strukturu i rozmístění obyvatelstva v různých místech a regionech. GEO-GEO-002-ZV9-008		
<u>Výstup učení 3:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti se zkušeností s migrací		Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
<u>Výstup učení 4:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k migraci	Přírodní a socioekonomické prostředí a jejich vzájemná interakce Na příkladu mezinárodních a regionálních konfliktů rozliší jejich podobné a rozdílné příčiny, důsledky a snahy o mírové řešení. GEO-GEO-002-ZV9-012		
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty ve vztahu k migraci	Místa a regiony světa Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání		Společnost pro všechny Rozpozná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního

	daných míst a regionů. GEO-GEO-003-ZV9-015 Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí. GEO-GEO-003-ZV9-016		šíření. PTS-000-000-ZV9-003
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínosy a výzvy individuálních, kolektivních a národních reakcí na migraci v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě			Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001 Vybírá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003 Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001
<u>Výstup učení 7:</u> Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a kroky související s rozmanitostí a/nebo inkluzí v kontextu migrace		Klíčová kompetence digitální Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech. KDI-ZAP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových	Společnost pro všechny Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006

		postupů. KPP-REA-000-ZV9-001 Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci. KPP-TYM-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k řešení problémů Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení. KRP-RPS-000-ZV9-001	
--	--	---	--

Migrace	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
<u>Výstup učení 1:</u> Diskutovat o typech migrace			
<u>Výstup učení 2:</u> Identifikovat příčiny migrace v různých místních, národních a globálních kontextech	Odpovědný občan Zhodnotí na příkladech ze života občanů přednosti, úskalí a dopady demokratické a autokratické formy vlády. CAS-VKO-002-ZV9-005	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS- 000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu. _____ PTS-000-000-ZV9-002 Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003
<u>Výstup učení 3:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritě vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti se zkušeností s migrací	Já ve společnosti Rozpozná předsudky a stereotypy v komunikaci a jednání a zaujímá k nim kritický přístup. CAS-VKO-001-ZV9-003	Klíčová kompetence osobnostní a sociální Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem. KOS-EMP-000-ZV9-001 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001 Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001	
<u>Výstup učení 4:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k migraci	Odpovědný občan Pracuje s ukázkami konkrétních právních textů, jako je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod, zákony, různé typy smluv. CAS-VKO- 002-ZV9-007		
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty ve vztahu k migraci	Odpovědný občanKriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě. CAS-VKO-002-ZV9-010	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry	

		vědeckého poznání. KRP- VED-000-ZV9-001	
Výstup učení 6: Posoudit přínosy a výzvy individuálních, kolektivních a národních reakcí na migraci v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě	Odpovědný občan Zhodnotí na příkladech ze života občanů projevy ekonomické a politické integrace v Evropě a její výhody a nevýhody. CAS-VKO-002-ZV9-011		Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004
Výstup učení 7: Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a kroky související s rozmanitostí a/nebo inkluzí v kontextu migrace	Odpovědný občan Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje. CAS-VKO-002-ZV9-012	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Účelně uplatňuje přímou činnost svůj vliv na změny v místním či širším okolí při respektování práv a zájmů druhých. KOB-PCP-000-ZV9-00	Společnost pro všechny Kriticky posoudí uplatňování demokratických principů ve škole a formuluje návrhy podporující demokratické procesy. PTS-000-000-ZV9-005 Zapojuje se do opatření a akcí, které podporují demokratickou kulturu ve škole, místní komunitě a blízkém prostředí. PTS-000-000-ZV9-006 Udržitelné prostředí Vyberá, plánuje, realizuje a vyhodnotí společně se spolužáky nebo dalšími lidmi opatření potřebná pro posílení udržitelnosti v místní komunitě či ve světě. PTU-000-000-ZV9-003

Migrace	DĚJEPIS	Klíčové kompetence	Průřezová témata
Výstupy učení	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV	OVU RVP ZV
Výstup učení 1: Diskutovat o typech migrace	Poznáváme minulost Specifikuje proměny politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů. CAS-DEJ-001-ZV9-004 Doloží příklady vlivu náboženství na jednání lidí v různých dějinných epochách. CAS-DEJ-001-ZV9-006 Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-007 Vysvětlí proměny fungování hospodářství od pravěku po současnost. CAS-DEJ-001-ZV9-008 Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-009 Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé		

	skupiny lidí. CAS-DEJ-001-ZV9-010 Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů. CAS-DEJ-001-ZV9-012 Tvoříme dějiny Zhodnotí zamyšlené i nezamyšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti. CAS-DEJ-002-ZV9-017		
<u>Výstup učení 2:</u> Identifikovat příčiny migrace v různých místních, národních a globálních kontextech	Poznáváme minulost Posoudí pozitivní a negativní vliv technologického vývoje a zejména industrializace na život různých společenských vrstev v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-007 Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti. CAS-DEJ-001-ZV9-009 Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů. CAS-DEJ-001-ZV9-012 Tvoříme dějiny Zhodnotí zamyšlené i nezamyšlené důsledky lidského jednání, které souvisejí s narušováním životního prostředí a klimatickými jevy v minulosti. CAS-DEJ-002-ZV9-017	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických. KOB-ZPS-000-ZV9-001	Udržitelné prostředí Vyhledá příklady, kdy lidské zásahy do prostředí přinesly původně nepředvídané důsledky, a vysvětlí, jak je možné se z daných příkladů do budoucna poučit. PTU-000-000-ZV9-001 Společnost pro všechny Rozpozná příležitosti, jaké jemu i společnosti přináší propojenost světa, a rizika, která z propojenosti vyplývají. PTS-000-000-ZV9-001
<u>Výstup učení 3:</u> Vyjadřovat respekt k odlišnostem, empatii a solidaritu vůči jednotlivcům a sociálním skupinám, které jsou vystaveny stereotypům, předsudkům nebo diskriminaci v souvislosti se zkušeností s migrací		Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku. KOB-RES-000-ZV9-001 Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí. KOB-ODP-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Zvažuje potřeby lidí v obtížných životních situacích a navrhuje, jak posilovat rovné příležitosti a soudržnost společnosti ve svém okolí i ve světě. PTS-000-000-ZV9-004

<u>Výstup učení 4:</u> Diskutovat o tom, jak globální struktury řízení interagují s národními a místními strukturami ve vztahu k migraci			
<u>Výstup učení 5:</u> Kriticky reflektovat různé hodnoty ve vztahu k migraci		Klíčová kompetence k řešení problémů Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů. KRP-KRP-000-ZV9-001	Společnost pro všechny Rozezná a vysvětlí volbu výrazových prostředků, kterými se mediální sdělení snaží ovlivnit vnímání konkrétního tématu. PTS-000-000-ZV9-002 Rozezná postoje, stereotypy a předsudky v mediálních sděleních a navrhne možné způsoby, jak lze předcházet rizikům jejich mediálního šíření. PTS-000-000-ZV9-003
<u>Výstup učení 6:</u> Posoudit přínosy a výzvy individuálních, kolektivních a národních reakcí na migraci v různých časových obdobích a lokalitách po celém světě	Poznáváme minulost Posoudí dopady kolonialismu, imperialismu a dekolonizace na různé skupiny lidí. CAS-DEJ-001-ZV9-010		
<u>Výstup učení 7:</u> Prokázat dovednosti pro aktivní zapojení a kroky související s rozmanitostí a/nebo inkluzí v kontextu migrace			

Část D: Shrnutí

Výsledky analýzy potvrzují, že revidovaný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) nastavuje rovnováhu mezi znalostmi a rozvojem klíčových kompetencí. Vzdělávání se tak má stát více prakticky využitelným, propojeným s reálnými životními situacemi a orientovaným na budoucí potřeby žáků. Z hlediska globálních témat je patrné, že jejich systematické zakotvení v RVP ZV zatím chybí. Tato témata nejsou obvykle součástí jednotlivých vzdělávacích oblastí a předmětů, ale spíše se promítají do klíčových kompetencí a průřezových témat. Což sice umožňuje jejich mezipředmětové uchopení, zároveň to však znamená vysokou míru odpovědnosti na straně škol, jejich vedení a učitelských týmů, které rozhodují o způsobu jejich začlenění do výuky.

Téma klimatické změny, které je z daných 4 globálních témat v RVP ZV nejvíce rozpracováno, jasně propojuje přírodovědný a společenskovední pohled. Tento příklad ukazuje, že efektivní uchopení globálních témat vyžaduje tematický a celostní přístup, spolupráci více vyučujících, tvorbu provázaných tematických celků, využívání různorodých informačních zdrojů a aktivní zapojení žáků do diskusí, samostatného zpracovávání informací i praktických činností.

Analýza rovněž odhalila, že jiná klíčová globální témata, například genderová rovnost, migrace či mezinárodní nerovnosti, nejsou v RVP ZV rozpracována v obdobném rozsahu jako klimatická změna.

To vytváří prostor pro cílenou tvorbu podpůrných metodických nástrojů, materiálů a vzdělávacích programů, které učitelům usnadní jejich integraci do výuky a nabídnou inspiraci pro mezipředmětovou výuku.

Začlenění globálních témat do výuky je nejen otázkou kurikulárního ukotvení, ale především komunikace směrem k vyučujícím a podpora pedagogů. Klíčové proto bude systematicky podporovat učitele v jejich profesním rozvoji, poskytovat jim metodické zázemí a vytvářet prostor pro sdílení dobré praxe. Pouze za těchto podmínek lze plně využít potenciál globálních témat v souladu s cíli revidovaného programu RVP ZV. Vzhledem k tomu, že je kurikulum pro základní školy nyní ve fázi pilotování a školy jej budou povinně implementovat od září 2027, je možné se na tento krok připravit a tato analýza může pomoci vytvořit nástroje pro školy, které budou odpovídat novému RVP ZV a umožní efektivně začleňovat globální témata do výuky napříč různými předměty v celé jejich šíři.

Základními nástroji mohou být Východiska témat (tzv. Big Ideas) a sady lekcí, které odpovídají výukovým cílům uvedeným ve Východiscích.

Vzhledem k tomu, že školy mají možnost sestavovat si vlastní školní vzdělávací programy na základě národního kurikula, bylo by vhodné předložit tuto analýzu školám jako praktický nástroj, který jim může pomoci při tvorbě nových školních vzdělávacích programů v souladu s jejich vzdělávací vizí.

Použité zdroje

- ARPOK. **Postoje a potřeby učitelů** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://eshop.arpok.cz/wp-content/uploads/2013/02/vyzkumna-zprava_Postoje-a-potreby-ucitelu.pdf

- ARPOK. **Výzkum potřeb pedagogů v oblasti GRV** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://eshop.arpok.cz/wp-content/uploads/2019/05/V%C3%BDzkum-pot%C5%99eb-pedagog%C5%AF-v-oblasti-GRV.pdf>
- Česká školní inspekce. **Mezinárodní šetření PISA 2015** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%99et%C5%99en%C3%AD/NZ_PISA_2015.pdf
- Česká školní inspekce. **Tematická zpráva 2016 – Globální rozvojová témata** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%C3%A9%20zpr%C3%A1vy/2016_TZ_globalni_rozvojova_temata.pdf
- Česká školní inspekce. **Vyhodnocení výsledků vzdělávání** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Vyhodnoceni-vysledku-vzdelavani-z>
- Česká školní inspekce. **Česká školní inspekce** [online]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Zakladni-informace/O-nas>
- Český statistický úřad. **Mateřské, základní a střední školy** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/materske-zakladni-a-stredni-skoly?pocet=10&start=0&podskupiny=231&razeni=-datumVydani>
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020 [online]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- Eurydice. **Hlavní rysy vzdělávacího systému ČR** [online]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czechia/ceska-republika>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. **Evaluace Bílé knihy 2001** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/uploads/VKav_200/A_BK_230609/AV_evaluace_BK.pdf
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. **Strategie vzdělávací politiky České republiky 2030+** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. **Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020** [online]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-vzdelavaci-politiky-2020-1>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020** [online]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3>
- Národní pedagogický institut České republiky. **Národní pedagogický institut České republiky** [online]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/>
- Národní pedagogický institut. **IPS – Podpora kurikulární práce škol** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://npi.cz/projekty/53036-podpora-kurikularni-prace-skol>

- Národní ústav pro vzdělávání – archiv. **Přehled úprav RVP ZV** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/prehled-uprav-rvp-zv-1.html>
- Národní síť Místních akčních skupiny ČR. **UNESCO – Cíle vzdělávání** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://www.nsmascr.cz/e_download.php?file=data/multipage/editor/editor-86-981-cs_1.pdf&original=UNESCO_Cile_vzdelavani_CS.pdf
- OECD. **The Future of Education and Skills 2030** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html#strand1>
- Parlament České republiky. **Listina základních práv a svobod** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
- Parlament České republiky. **Legislativní proces projednávání návrhů zákonů** [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=331>
- RVP. **Člověk a příroda – vzdělávací oblasti** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti/cap>
- RVP. **Člověk a společnost – vzdělávací oblasti** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti/cas>
- RVP. **Rámcové vzdělávací programy – základní vzdělávání** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani>
- RVP. **Rámcové vzdělávací programy – obecné části** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/obecne-casti#vymezeni-rvp-zv-cile-hodnoty-pojeti-a-profil-absolventa>
- RVP. **Zeměpis – vzdělávací oblasti** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti/geo>
- SKAV. **Cesta ke změně ve vzdělávání** [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://skav.cz/wp-content/uploads/2024/10/Cesta-ke-zmene-ve-vzdelavani-web.pdf>
- Stálá konference asociací ve vzdělávání (SKAV). **Stálá konference asociací ve vzdělávání** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://skav.cz>
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-vzdelavaci-politiky-2020-1>
- Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO). **Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů** [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.projektsypo.cz/>
- Ústava České republiky č. 1/1993 Sb. [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1993&cz=1>
- Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění účinném od 1. 7. 2022 [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/file/38822>
- Vyhláška č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/dokumenty/vyhlasaka-c-17-2005-sb>

- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi-2>
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/file/38827/>
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/file/48249/>
- Vzdělávání a dovednosti pro budoucnost 2030 – Kompas učení 2030 [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html#strand1>
- Vzdělávání pro cíle udržitelného rozvoje [online, PDF]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://www.nsmascr.cz/e_download.php?file=data/multipage/editor/editor-86-981-cs_1.pdf&original=UNESCO_Cile_vzdelavani_CS.pdf
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, v aktuálním znění [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/legislativa/legislativni-dokumenty/1969/zakon-c-2-1969-sb-3322>
- Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://ppropo.mpsv.cz/zakon_234_2014
- Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/odk2/soubor/metodicke-doporueni-blue-10-uprava-web-pdf.aspx>
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/financni-kontrola/zakladni-informace>
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225499/z500_2004.pdf/f5f79625-2959-17ec-d768-20268523d31c
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění účinném od 1. 3. 2025 [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>
- □ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2025 [online]. [cit. 2025-12-09]. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/dokumenty/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich>

From school curricula
to youth actions
for sustainable development

globaleducationtime.eu

Lead Partner

Project Partners

Associated Partner

Co-funded by
the European Union

Tento dokument byl vytvořen s finanční podporou Evropské unie. Jeho obsah je výhradní odpovědností projektových partnerů a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie.